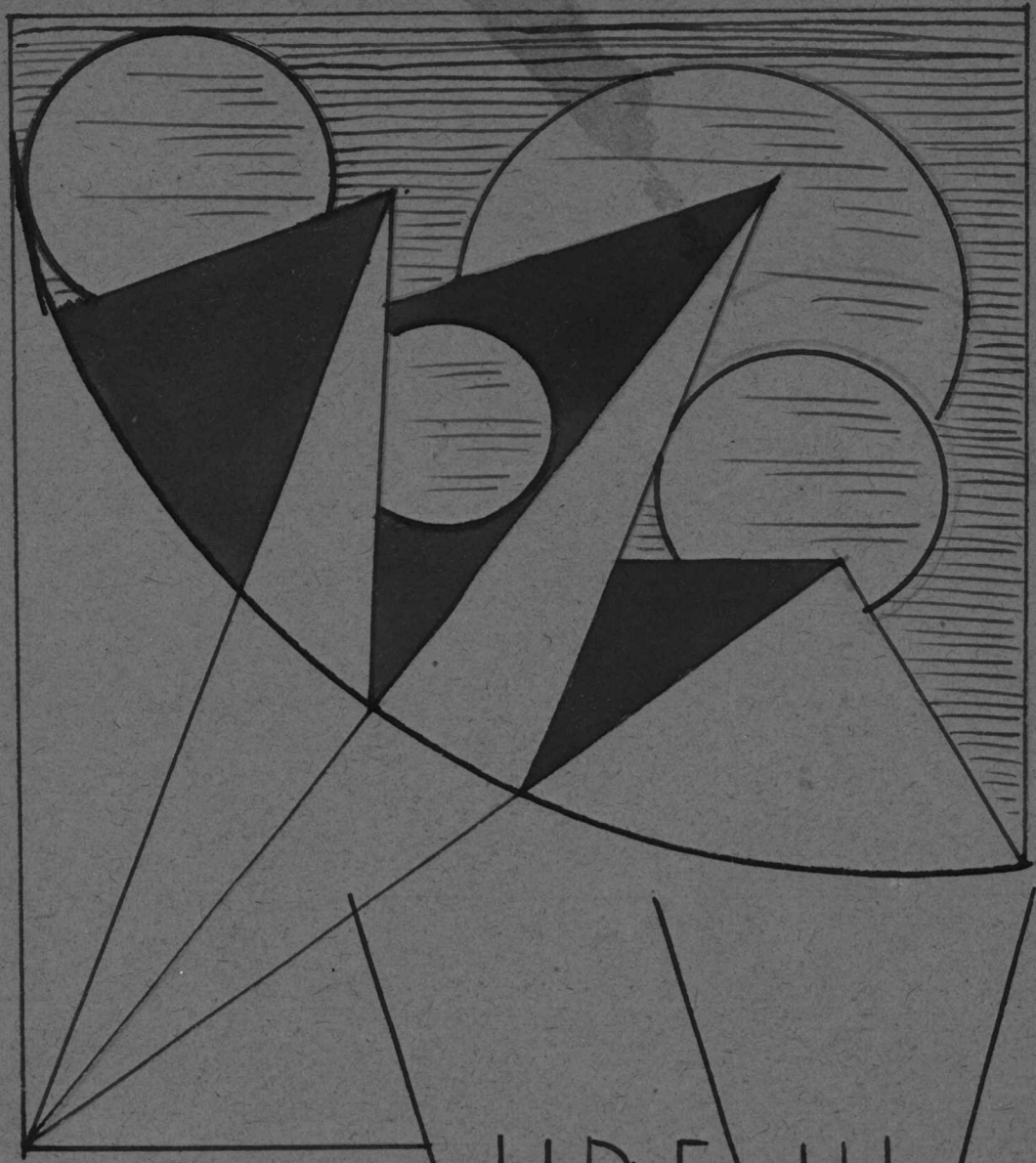

АЗЪКЪТОШЪ

ВИДЕНИК.
ХЪЛЕКАНДЖА.

Väljaandja: Tall. linna E. Tütarl. gümnr. „Kultuuriring“.

Hjajarija toimkond: E. Sommer, J. Gustel, S. Puul, K. Alas.

Aadress: Jaani tn. Nr. 13. Tallinna.

N: 1 NOVEMBER. 1931

Redasi, loovale tööle!

Ante viimaste vagude
ajaminele iseseisval looval
tööl. Olge teil selleni
palju töotahet, palju visa-
dust, palju energiat ja
palju optimistlikku usku.

A. Pedussaa.

Kartal 1919 ilmus Tallinna linna II
tütarlaste gümna. õppurpere esimene häälalexandja "Koi-
dinul." Teda andis välja ainult üks klass, nimelt II
ja juhtivat osa etendas õpilane Ivi Ktaas. See ajakiri
ilmus ainult üks aasta, siis vaibus asi osavõtjate puudus-
sel.

Nüüd, anno 1931 ilmub meie õppurpere hääl-
kandja nimega "Videviki", ning teda annab välja me-
"Kultuuriring". Üks aasta teotsis nimetatud ring ajakir-
jata; järgmisel aastal aga tõmbas too ring endaga ka-
ra ka vanemad klassid (ka "Kultuuriring" sai aiguse II
klassi õpilasilt) ja nüüd muutus ajakirja ühisimus jällegi
väga aktuaalseks ning esimesel koosolekul otsustati tema
sätetus.

Ka meie tahame öelda nii, nagu ütlesid seda-
me elukäijad 3. lennust oma ^{elunumbri} ~~elunumbri~~ ühesõnas: "Me
seisame te peal ja algus on rõõmustavalt käes!" Ent
meidi julgemalt tahame süüski tööle asuda, kui me elukäi-
jad, sest esimesed katsed on tehtud juba enne meid. Ku-
lunud vanasõnagi ütleb: "fulgi pealehokkamini on pool
rõõtu." Meie elukäijad olid koldikud. Ei olnud veel nähagi

koitu, paistis kätte vaid kuma ja sellest tekkiski mil ide-
rihida toda kausta, "Koidikui"

Siisid lugejad kindlasti ei saa aru, millest rii-
suur vastolu. "Koidikui" ja "Videvik" on ju täielised kontrastid.
Kas ta ehk lähendama midagi sümboliseelt, et meie ei suuder-
gi tungida koiduühtlasi, vaid vajame videviku vanja? Ei, ai-
melt ajakirja ristimisel tuli õpilasil muisugune idee, kuma
meie kooli õppunoommas väga laialdaselt "videviku academia"
nime all tuntakse. Kindlasti on segi nimis aimult tekki-
nud sellest, et käime koolis õhtul — videvikus.

Ajakirja "Videvik" loodeb endas pugeldada meie
kooli elu ja sündmusi, õpilaspere huvi, rõõu ja arvamus
Et ta aga võiks ilmuda täielikuna, siis palume rohket kaas-
tööd. Tis võime kindlad olla, et me ei tarvitse pooltli jät-
ta jubaalotud tööd, nagu me ulnõijad, vaid võime julgelt
edasi sammuda.

Ajakirja toimkond.

Igatsus.

Mu hinges on ääritu pimedus,
Tunel puhub õudsilt, külmalt.
Ma tahaksin karguda tormisse,
Kuid hääl väikib, väikib, naab.....

Süüel langed lohutuse kiivere
Mu pimedasse hinge kambri,
Kuid pimedus mätob sillegi,
Kustudes tumeda, paksu loori.

Ma vajan valgust, õsatus!
Kuid seda mu hinge ei peista.
Maie mühab õudsemalt, külmemalt veel,
Kõre härib, igavest naab!

— Metsilane —

Matk Vasalemma

19. V 31.

Kui mesipuu tärkab kevadel elu
Näe südames, kus sinini asund vaid mõtiskelu.
Kõik ihkavad välja siit müüride vahelt,
Et ühelgi päeval saaks hingata vabalt.

Süis Padiise klooster müil mulde tärkas,
Kui mälestis muinsusest ellu ära —
ja matkata sinna siis tegime maha,
Kes käia ei jõua, jääb veele taha.

Süis kogusid kokku ~~III~~ ja I
ja tõttasid hommiseu vara kõrvale jääma.
Kust võtsid rongiga värskesse õhku —

Kes tulla ei tahtnud, võis pugeda põhku.

Koh, rongile ei juhtunud midagi nalja,
Kuid järmades jooksid nii mitmedki välja.
Konduktor kuid seeldata seda ei võimud —
Kes sihkest asja siis enne on näinud!

Tegi siis endale tähtsa nõiõ ette
Iga tuli ja ütles, et kostke nad ~~vele~~,
Kui piisida paigal nad põrmu ei taha,
Vaid iksa ja jälle häspavad maha.

Al Pedusaar pidas siis väikese epistli
ja edasi jälle, kui juhtunud poleks miski,
läks siit, ega usinud ükski enam tult
ja Puusepp võis õppida inglisi kult.

Mü jõudis rong viimati Vasalemma jaama,
Kus pidime karki ja lilli saama,
Kuid enne tuli kõmpida versta kümme,
Kes ära ei väsinud, võis tänada õnne.

Tal peatuma meelitas Vasalemma mõis,
Mis püüde sees siis kui valge õis.
Tal seisime veidi ja tegime pildi,
Mis tulla nii kena, kuus miljo õeldi.

Ei peatuda seal me võinud paljude,
Kuid meelitas Vasalemma marmorkaljude
Tal läks siis igapäev piisiks taksu,
Lis keegi ei nõudnud selle eest maksu.

Kivi leiti siis koht, mis päikest ei varja
— ja üks oli sokutet sipelgakaraja —
Välja võeti kõik saiad ja singid,
Et kellelgi meeldestend püüdnud või mingid.

(Järgneb)

—Epsy—

-Lo-Se-

„... , sest ma töötan paralleel-
selt siin ja I-gümnr.“

-Lo-Se-

„Silence, please!“
Ma panen Teile kaks ja
mitte midagi muud.“

„..... denn in der nächsten Woche
werden wir einen Test schreiben.“

-Lo-Se-

„Vastake mulle seda
helides...”

Naer klassisuinte vahel.

Kiljuti oli X. klassis õpetaja ja õpilase vahel järgmine kahe sõne:

Õpetaja: „Millega mõeldakse õhurõhumist?”

Õpilane (võõrdunult): „Kaltapumbaga!”

— 8 —

Ajaloo tund. Selgitatakse kirjandusest — suurvaimust.

Õpetaja: „Kes oli Dante?”

Õpilane mõtleb, mõtleb ning ütleb: „Paavsti naine!”

— Della —

A

Tänapäeva naine:

ja edasisammudes kerkib üles küsimusi, mis nõuavad meilt naise süvenemist ning vastust. Üks niisugusist on ka praeguäsitatar tema. Missugune peab olema tänapäeva naine? Sel küsimusel on määratu suur tähtsus just meile, sest tahame me ju saada tulevikuks moodsaines naisiks selle sõna kõige laiemas mõttes.

Meie oed aastatuhandeid, aastasadu tagasi rüüselid meist tublisti. Need peeti ainult mehe ültniliseks kes loodud **sell** et „inimesel“ ei hakkaks igar. Mees oli looduseisand, ilmavalitseja ja naine tema teenija, ori, kelle suurim voores sõnaruulmine. Naist ei peetud inimeseks, temal ei olnud mingisuguseid õigusi — teda ei lastud ühiskondlikule tööpõllule, vaid tema koht oli ainult kodus künge taga.

Lühid minnal aastarajal olude muutudes tõrkas ellu nais üsimus. Tõrks püüid isisusele, soov estnoostmise est vabaneda. Kõmasõda tõi täieliku muudatuse naise ellu. Huna lahingurõõ. Li mehed nende igapäevaste tööde ja talituste juurest ära kutsus, bidid naised häda sunnil ka muste kohustused kandma. Seal loorus õppisid need ka vähaspool kodus teotuma, ja mis just tähtis et isisusalt. Paljud mehed jäidki sõjaväljale ning nende naised olid sunnitud ise endile ja endi laste ültsõidamist teenima, oluliselt suurem naise ülekaal ja võitvad majanduslikud olud sunnitsid nait igasugusele tööaladile ja ametiasutusse tungima

Mehed nägid kas võistlajat ning avaldasid pahamult. See omakord
äratas naisi enesetunnet ja püüdis omandada inimuse õigusi.
Mii sai naiskõsimus põletavaks pävakõsimuseks. Tõrki enam as-
tus naine võistlusesse mehega vabuse elurutses. Peagi hakkab
ilmuma haritud naisi, kes algavad endi tegevust poliitiku-
na, leadlasina, kirjanikuna, kunstnikuna j.n.e.

Tõenäoliselt küsimus: misugune on see siht mille poole
naine areneb? On ka ideaal saada mehe samasuguse ringi
vahel sugupoole vahel võimalustmööda kaotada. Naine on
varustatud lihtsuguse mõtteviisi, kaldumuste ja lahnuminiva
tundeilmaga kui mees. Kas peab seda süüdamu muutma uute
süüdamu ja vabadete külgepoornimise teel?

Õhki selles sihis arendes valmiks naisest inimene,
maga seda on olnud ja on mees, pole sarnanemine mehele tä-
napäeva naisi ideo, vaid naisina tahab ka saada inimesena.

See ka hingib tööaladele, kus senini on ainult mees
töötanud, siis ei püüa ka mitte mehe tööd omakätte riskuda,
vaid ka tahab teha roha ühiskondlikus elus, mis tema püüdu
misiil kas mehe käes, või hoopis liiki olnud. Sihtlalt on ametid,
mille täitmisel naine iseloom kõlblikum kui mehe oma, ja ka
palju on küsimusi, mis õige nõuavad naise emalikele arusaamist
ja pihmust. Mii näitaks on naised loodud pedagoogiks ning
nädalavad sel alal ka rohkem aret liha.

Teine südamasari igal pool esotes on mehed olnud, pole
naisest saanud sõnagi kaasa rääkida paljudel talle nii
lahedate küsimuste, maga seda on terrisoid, laste-, ema-

raitse, igasugused hoolikanded j.n.e. Enam ei suuda, naine
kiilmaks päältvaatajaks jääda, sest ta tunneb, kui tarvilik
on ta osavõtt avalikus elu juhtimisest, ning sellepärast leiame
naisi kogukondlikes omavalitsustes, parlamendis, vastutustasemetel
kohil ja ka valitsusasutustes

(järgneb)

-Della-

VIDEVIKU VARJUD

Sügisöö.

Õõ läis sügisit öudnuu summa,
Lahina suudlusid puude käharpääl.
Vahusvoolar meri kõrguste teil,
Pilvil hulximas pühalik kuma.

Kuult on pääsenud sinaxust valla,
Mis taevaama hõbedasist niidest
Ja külmataadi kristallilisest südest
Klujub koltunud lehile halla.

Puu- ja pöösavarjudes mängleb tuu;
Pää kohal riputat purpint ja kulda,
Jalge all tallata hõist melda. —
See on rünnu ilu hääbumis'el.

— Della. —

Sügis.

U jõudnud päralt Talve lemmiklaps — Sügis. Ta tuli uhkenäo kui printsess. Tema auks riietus loodus kiv-
jusse, värviküllusesse riiesse. Naeratas isegi päike ma-
hedamalt, mitte enam nii kirkaselt ja kuumalt kui
suvel. Valitus pühakite rahu ja ootus. Sügis too kap-
riisne Talve käsijalg oli väimustet tollist ilust. Ta jooksis üle
aasade ja murude, kallistas lilli ja suudles lehti puudel. Tiid
oo häda. Sügise suudlus oli võigas, külm, mis et värin läsis.
tas puusüdame ring langedid põrme kollitanud, närtinud
lihud. Tema jalge all suikus surmale rohi, ja lilled laskvid
morgu piarehed. Siss ehmus Sügis ning nullis kibedaid piisaraid,
mis veslaid alla ringist pilvist. Täevas oli kaetud hall musta-
de pilvedega, mis seisid paigal kui nauditatud taevavõtri.
Leinas Sügis kadunud ilu, nullis süngil rottisimedail õil
huulega võidre, mis kostis kui surmamõõnleu hädakarisa.

Mis taga nullis loodusile närtis ta ka ise — muutus
vanaks ja inetuks. Ilus kullakarva juus muutus poikarva,
kaotas oma külluse ja rippus niitid üksikute hõredate salku-
dena üle metsa, kortsus näo. Muutus ka ta hõbeselge, make
naeratus võikaks hulumiseks ja klättemaks pentes ta südames,
ta ei võinud enam näha, mis ilus ja noor. Oudult naendes
kui hullumelne, tormas ta läbi metsa, üle aasa, loopides

kolletanud lehti põhjatuulega võidu raskesse sügisõhku. Lehvitatades oma tiibu, sööstus sügis aarele, nullis seal laimeid kaldale, vahtu kõrgele paisatis, haaras laavad, mis juhtusid teele ja loopis neid kõrvidele. Ja sirgelthall taavas nullis, nullis, kuni muutus maaspind poriseks ja põhjatuumaks.

Kuid väsis sügis oma muutuis. Ühel ööl, lähtedi sõnades kargas õhus tuli hülm. Võttis äärmalt süle sügisõ kuu väsinud lapse ja kandis ta hääletult magama. See rippe, kus magusalt unledes muutus sügis jälle võmsaks, muutus lapseks. Ja et katta kõin tehtud mütus, võttis talv siid-pehmeid sulhelbeid ja roputas üle õie uinuva looduse triimised, nähes heliste lüglemist, üllisid: „Sojab leud!“

— Meikass —

Loeng loomakaitsest.

3. XI 31 pido. Eestimaa Loomakaitse Seltsi abiesimees ja tuntud pedagoog H. Tamm mees aulas loengu loomakaitsest. Loeng oli väga huvitav, värvirikas ja illustreeritud kujundite näidetega.

Kõneleja mainis, et kultuur on igal rahval, me võime vaid kõneleda kõrgest ja madalast kultuurist. Kultuuri mõistet on katsunud defineerida mitmed õpilasid, et kõige tabavam näib olevat kõnelejale see: „Kultuur on liisa, mida annab inimese loodusile et ete teha kergemaks ja ilusamaks. Üheks mõjuvaks teguriks kultuuri tõstmiseks on sõbralik käitumine loomadega. Kõneleja väidab, et ristiusu käsud, mis al-

gavad sõnadega "sina ei pea", on juulide loogika; õige krist-
lane peab üles näitama aktiivsust ja ta täidab ise kogu, ai-
tab aga ka teistelgi pahede eest hoiduda

Õdasi väagib kõneleja, et tulla aeg, mil kohus hakkab
kaitsema loomade õigusi, ja ta võrdleb loomade olukorda
endisajaga ajadega. Kõnemaail on maksimas pandud määrus,
millega loomapiinajat karistatakse kuni laste vangistusega.
Nüüd uskujate igatahes teistele maadele. Tõllete suurele dogmale, "ar-
mastat oma lähemist ro kui isennast," peab veel juure lisama
"aga ära unusta oma madalamat sõpra, looma."

- 6 -

III a klassi klauisõhtu.

3. 731 oli III a klassil omavaheline koosviibimine ühes
õpetajate ja teiste klasside esitajate. Õhtu algas ettenämetega
aulas, mis, kui mõni väike viiga maha arvata, kaunistati kordas
lõkside. Halb oli ainult see, et aulgas algas pääle ettenämeteid
ningisõugune kontsert, ja nüü oldi sunnitud teise ruumi mine-
ma, nimelt Komm. gümn. lauluklassi. Tääl ootas juba kaetud
teelaud. Pääle teelauda ilmus ras fotograaf, ning hääs mu-
hklus tehti kirev pilt lilledega. Kõas mängitud ja lautsitud,
lahkuti hääs tujus kell 9.

- 6 -

Kaks pöösast.

Kaks pöösast auwad mu akna all,
Nende vahel on liivane tee.
Nende ümber on roheline rohurüü
ja jälle liivane tee.

Üks pöösast on mu möödunud minevik
Tee vahel olevik on
ja järgmine pöösas mu tulevik:
Mist, tke kui tähtis öö.

ja pöösaste vahel sammun ma,
Süde lootushilli täis.
Küür ragiseb tassu mu jalge all,
Pöösas theme, kujusid loob!

— Metsälane —

Keelenurk.

Siialltaavitatawad eestimeeled sõnad, mis prantslased
kõnitsid hüdma ka õppurkõnmas:

1. Histima — lojuma. Näit.: Ta aistis loodustle.
2. Imistuma — haava kinnixarvamine armi järel. ^{jättes} Näit.: Ta näge
oli initeelt armistunud.
3. Avastama — avahõuux tegema. Näit.: Polikri avastas keuriteo.
4. Amastama — okuperima. Näit.: Sakslased amastasid Eesti.
5. Ahistama — kitsendam. Näit.: Ise ahistab teda, ete ajab
teda kitsikusse.
6. Anuma — tungivalt polema. Näit.: Ta anus magu mustkane.
7. Aduma — mõistma, aue saama. Näit.: Sa adusid ta sõnu.
8. Amelama — kelligi ümber agarasti tegelema. Näit.: Kees am-
leb hobusega.
9. Astima — arstiduhü.

Õlletamitatavaid sõrsõnu:

1. Apatiir — üksmõikus. Näit.: Tema araldus täieline apatiir
2. Aktuaalne — päevakorralohu. Näit.: Koolikandi küsimus on pra-
gu väga aktuaalne.
3. Agitatsioon — kihutuslõõ. Näit.: Oh karmas kibe kommunisti-
vastane agitatsioon.
4. Absurd — mõttetus. Näit.: Mõte, leida teinistuseht, oli absurd.
5. Aforism — mõttekild. Näit.: Vanadelt Eestel mõttetavadeelt
on säilined palju aforisme

„Ma ütlen, lüdrusad on nii
loivid.....”

-Lo-Se

Zorzejew.

Vene nimis pole siin mõõduandev,
sest ta on patrioot ihule ja hingelt.
Kõige selle juures aga parim lasti
neele tundja. Muudki kaldne hing
ning kui tuleb „mütsulöömine”,
pole just viimaste seas.

Herta Ktaas.

Õht naiseliku olemise ja valgete rihar-
juustega. Valis keelte asemel majandus-
se, armastab ise laulda, ja unistab ra-
vahal lauljast. Muude, leeb head „näpu-
tööd“ ja kirjutab sama häid kirjateid.

„Arvan „Hullusemingi“
koosoleku!...“

— Eino Somer —

Tiedux, kelle hingus helist
voit näe ajast, naagu on
seda majapidamint. Tuh.
mit parma meeliga raar.
matkelt ja juurakel tolle
de üle, ent xui hoogu salul,
lulul löbas „mink!”

10-5e-

„Sa pead läma
„Kultuuriringi” koos.
oleme jäätma!”

-Lo-5e-

Üks meie suurusist — Olga Parto

Kui Olli füüesinõa tunni ajal
peal rõõkima II Pascali vabusest ja...

... Kui Olli
suureb.

-Lo-5e-

SPORT

J.K.S.L. kergetõustikute võistlusel, mis peeti 17, 18, 19. X 31
Staadionil, tuli viimseks Tall. Tütart. Hommertsõõmm-, kümna-
meie, s.t. II gümn omandas II koha, jättes I gümn. III kohale

10. okt. 1931 avati J.K.S.L. naispalli-hoovasa ühisvõistlu-
sed. Esimene mäng kuulus II gümn. ja teine gümn. Mäng
oli põnev ja oli näha, et meil naiskond elmusid aastast
parem oli. Isäranis paistis silma Part ja Kerkman. Esi-
mine mäng lõppes 15: ja teine 15: , seega kaotasime
2:3. Teine Nine gümn naiskond kuulus tugivamatli hulka,

pole mit põhjust muriseda.

Sportiring kavatses korraldada 14. nov. peo. Eskaras on peamiselt tantsud ja võimlemised. Lisetuleks läheb uute suusade arendamiseks. Sportiringi liikmetele on tehtud ülesandeks igakuisel ära müüa vähemalt kolm piletit.

Piletite hinnad: oma õpilastele ä 25 snt., võõrastele kooliõpilastele ä 50 snt., võõrastel ä 75 snt.

Kooliõpilasi palutakse ette näidata imetunnistus.

Kirjavastused.

Itk: „Kaks vastandit“ ei ilme, väljenduses näin.

Kelly: „Hirmus õõ“ nõuab silumist, kuigi loodusrikkadised
huad.

1931 Arhiv

23. IX 31 oli meie õnneks suur vaheaeg pikema kui harilikult, kuna kolm naisõpetajat pühitsesid oma 10. aastast juubelit. Nõmelt prd. Hindstöm, Kuis, Nipman.

18. IX 31 oli aulal ülev silmapilv/need sünnivad noka aulal. Hõimendiid said kätte lõpunnägid. Meie lugupeetud direktoris pidas mahes "hõimutava kõne. Märkid jagatud, pühitelti nende rättesaamist saia ja kohviga õpetajaskonna esavõtul.

1. X 31 läks meie kauaaegne pedagoog, käsitööõpetaja pr. Johanson pensionile. Müüdi "töötamise" selle tunni ajal käsitööõpetajata sarnasult.

21. X 31 oli meil hõimupäeva aotus. Hõim algas hra Hunveri kõnega ja lõppes hra Ernusansa hõimuga.

Hõimoleval hõimajal on, käimas" tantukuisusid ka meie koolis. Hõim lähes nagu igal aastal, ainult vähe erinev on V & kursus. Seal tännivad ainult "daamid", kuna publikuks on Tallinna Põhikooli Realkool.

